

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

פרשת בשלח י' בשבט תשע"ד



סע לאט

"ויהי בשלח פרעה את העם, ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא, כי אמר אלוקים פן ינחם העם ראותם מלחמה ושוב מצרימה. ויסב אלוקים את העם דרך ים סוף".

פסוקים אלה הפותחים את פרשת השבוע שלנו מלמדים דבר מרתק. ריבונו של עולם מחליט להוריד את "הרף" למען עם ישראל, לאחר שכביכול הוא מבין שעם שזה עתה יצא משנים ארוכות של שיעבוד אינו יכול לעמוד בתביעה ללכת באופן ישיר לארץ ישראל. ה' מוביל את העם בדרך סיבובית עד לכניסה לארץ. לאמור: נותן התורה לא תבע מעם ישראל לעמוד בתביעה העליונה והמוחלטת כי אם "התחשב" בנסיבות האנושיות וביכולות שלנו כבני אדם.

הרמב"ם ראה בכך עיקרון החורג בהרבה מהפרשה שלנו. הרמב"ם מראה כי ריבונו של עולם גם לא תובע מעם ישראל לדלג באופן מהיר וישיר לעבודת א-לוהים מופשטת. עם ישראל ראה בסביבתו המצרית הקרובה התמכרות למוחש ולגשמי, ולאחר מאות שנים של גלות לא ניתן לקפוץ בבת אחת אל הרום המלא של עבודה מופשטת. הקורבנות, מבחינה זו, הם סובלימציה (=עידון) של הדרכים אותם הם למדו במצרים. הם התקדמות מרובה לכיוון הא-לוהי המרומם, אולם אין הם שיא האמונה המופשטת. חשוב להדגיש כי משנת הרמב"ם בעניין הקורבנות מורכבת הרבה יותר.

כדי להצדיק את משנתו ולדחות את החולקים עליו הרמב"ם מביא את הפסוקים מתחילת פרשתנו המוזכרים כאן. החולקים עליו טענו כי אין ריבונו של עולם "מתכוף" לקומת בני האדם ומתחשב ביכולות האנושיות, ועל כן פנה הרמב"ם לאמור בתחילת הפרשה: "ולא נחם א-לוהים דרך ארץ פלישתים, כי קרוב הוא וגו', ויסב א-לוהים את העם דרך המדבר ים סוף". וכמו שהסב הא-לוה אותם מן הדרך הישרה אשר הייתה מכוונת תחילה, מפני יראת מה שלא היו גופותם יכולים לסבלו לפי הטבע, אל דרך אחרת, עד שתגיע הכוונה הראשונה - כן ציווה בזאת המצווה אשר זכרנו..." (מורה הנבוכים ג, לב).

אנו יכולים ללמוד מכאן גם ברובד החינוכי אבל גם לרובד הציבורי ואפילו זה הפוליטי. אנו למדים מתחילת פרשת בשלח את כללי הדרך המובילה בסופו של דבר גם למטרה. אנו למדים כי כאשר לא ניתן לדלג בבת אחת אל היעד הסופי, חייבת לבוא הכרה ברורה כי מתקדמים לאט לאט. לא בבת אחת קופצים ליעד המלא, אלא מטפסים קמעא קמעא, בדרך בה ניתן ללכת. את הכלל הזה בו נוהג ריבונו של עולם צריכים ללמוד הורים ביחס לילדיהם, מורים ביחס לתלמידיהם, מדריכות ביחס לחניכותיהן, רבנים ביחס לשומעי לקחם, תנועות אידיאולוגיות ביחס לחברה הכללית וגם מעסיקים ביחס לעובדיהם. כאשר הפער בין ההווה לבין היעד נראה בלתי ניתן לגישור לא דופקים את הראש בקיר, אלא מציבים יעדי ביניים, מתאזרים בהרבה סבלנות, והולכים בדרכו של ריבונו של עולם - קמעא קמעא.

הרב יובל שרלו

ראש ישיבת ההסדר אורות שאול בכפר בתיה וחבר הנהלת ארגון רבני 'צהר'



בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקדם זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של ישרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית
ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

